

Interreg-programma France-Wallonie-Vlaanderen

Hoe rekening houden met de aanbevelingen van het milieueffectenrapport en de openbare raadpleging?

De Europese Commissie vroeg de toepassing van richtlijn 2001/42/EG van 27 juni 2001 van het Europees parlement en de Raad, betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, bij de operationele programma's die werden voorbereid door de Lidstaten in het kader van de Structuur- en cohesiefondsen.

De doelstelling van deze richtlijn bestaat erin om "te voorzien in een hoog milieubeschermingsniveau, en bij te dragen tot de integratie van milieuoverwegingen in de voorbereiding en vaststelling van deze programma's met het oog op de bevordering van duurzame ontwikkeling."

Overeenkomstig artikel 9 van de richtlijn 2001/42/EG van 27 juni 2001 van het Europees parlement en de Raad, is het de taak van de verantwoordelijke Autoriteit van het Programma (de Beheersautoriteit) om bij de goedkeuring van het Programma, aan te geven op welke manier rekening moet gehouden worden met het rapport van de Milieuautoriteiten en met de resultaten van de openbare raadpleging.

Artikel 9 van de richtlijn vraagt verder aan de verantwoordelijke Autoriteit van het Programma om het programma zoals het is goedgekeurd door de Europese Commissie, ter beschikking te stellen van het publiek.

Onderhavig document wil beantwoorden aan de reglementaire vereisten van de richtlijn en zal verstuurd worden naar de Milieuautoriteiten en online geplaatst worden op de website van het Programma.

1. De uitwerking van de strategische milieuevaluatie

De Autoriteiten bevoegd voor milieuzaken in de 5 regio's die samen de samenwerkingszone vormen, werden in 2 fases geraadpleegd over het milieuevaluatieproces. Ze werden eerst halfweg 2013 gevraagd om de werkwijze en de organisatie voorgesteld door de evaluator goed te keuren. Vervolgens gaven ze hun advies op basis van het ontwerp van het operationeel programma en het voorlopige milieurapport van december 2013.

Hierbij werden er vier adviezen doorgestuurd op 12 mei 2014 :

- Advies van de DREAL van Champagne-Ardenne van 30 april 2014
- Advies van de DREAL van Picardie van 24 april 2014
- Advies van de DREAL van Nord-pas-de-Calais van 5 mei 2014
- Advies van de Direction de l'Etat de l'Environnement du Service Public de Wallonie van 9 april 2014

Deze adviezen werden toegevoegd aan het raadplegingsdossier. De Milieuautoriteit bevoegd in Vlaanderen (Dienst MER) heeft overigens bevestigd dat ze geen specifieke opmerkingen had i.v.m. het Programma.

De aanbevelingen van de ex-ante evaluator werden bovendien opgenomen in het Samenwerkingsprogramma al naargelang de opmaak ervan.

De belangrijkste aanbevelingen zijn :

1. **Zoeken naar synergieën** met bestaande plannen of programma's en de acties met een milieugerichte doelstelling richten op zones met een specifieke uitdaging.

Follow-up : deze aanbeveling zal uitgewerkt worden door middel van de projectportefeuilles en de evaluatie van de projecten waarbij specifiek aandacht zal geschonken worden aan dit probleem.

2. Bij de selectie van de acties, **de investeringsprioriteiten aanvullen door middel van milieugerichte criteria en het stellen van milieuvorwaarden**

Follow-up : er is een specifiek punt rond het milieueffect voorzien in de projectfiche en elk project met een milieueffect zal ter evaluatie doorgestuurd worden naar de bevoegde diensten ter analyse op basis van het scorebord van de milieu-indicatoren ontwikkeld binnen het Programma.

3. **Vooral** de ontwikkeling **ondersteunen** van toeristische activiteiten die milieuvriendelijk zijn, van “groene” economische sectoren en van transport die het milieu respecteert; aan dit soort project een gesubsidieerde financiële ondersteuning toekennen.

Follow-up: deze aanbeveling zal specifiek bekeken worden bij de evaluatie van de projecten zonder evenwel een gesubsidieerde financiële ondersteuning toe te kennen.

2. Openbare raadpleging

De openbare raadpleging vond plaats in juni en augustus 2014 volgens de voorwaarden die van toepassing zijn in elk van de 3 gebiedsdelen van de samenwerkingszone. Ze focuste zowel op de programmastrategie (uitdagingen en thematische prioriteiten), als op het milieurapport (duidelijkheid, volledigheid of mogelijke bezwaren).

Bij de afronding eind augustus 2014, hadden 35 mensen/instellingen gereageerd op deze raadpleging waarbij er 10 opmerkingen hadden. Bij de analyse van deze reacties gaven de evaluatoren aan dat “deze opmerkingen niet van die aard zijn om de conclusies van de milieuevaluatie te wijzigen”.

3. De follow-up van de strategische milieuariëntaties van het Programma

Het Programma wil bijdragen tot de duurzame ontwikkeling van de samenwerkingszone, die gezien wordt als een economische en sociale ontwikkeling die houdbaar is vanuit milieustandpunt zonder de ontwikkeling voor toekomstige generaties te hypothekeren.

Duurzame ontwikkeling streeft vijf doeleinden na:

- ▶ De strijd tegen de klimaatverandering en voor de klimaatbescherming;
- ▶ Het behoud van de biodiversiteit, het beheer van leefmilieus en bronnen;
- ▶ De ontwikkelingsdynamiek met het oog op verantwoorde productie- en consumptiewijzen;
- ▶ De ontwikkeling van alle mensen door middel van toegang tot een goede levenskwaliteit;
- ▶ De sociale samenhang en solidariteit tussen de regio's en generaties.

Voor de periode 2014-2020 zal de integratie van de duurzame ontwikkeling, bij alle doeleinden, op de volgende manier gerealiseerd worden :

- ▶ **Verschillende specifieke doelstellingen**, waaronder alle doelstellingen van prioriteit 3 « Beschermen en valoriseren van het milieu door een geïntegreerd beheer van grensoverschrijdende hulpbronnen (in de brede zin van het woord) » en 4 « Bevorderen van de samenhang en de gemeenschappelijke identiteit in de grensregio's » dragen rechtstreeks bij tot de verbetering van de bescherming, het behoud en de valorisatie van de leefomgevingen en natuurlijke en culturele bronnen, het behoud van de biodiversiteit, en de solidariteit tussen de regio's ;
- ▶ **Bepaalde specifieke doelstellingen dragen onrechtstreeks bij tot deze doeleinden**, door voorwaarden te creëren die erop gericht zijn om de inspanningen van regionale stakeholders gemakkelijker te maken op het vlak van de strijd tegen de klimaatsverandering, de klimaatbescherming en het behoud van de biodiversiteit. Specifiek de ondersteuningsdoelstellingen bij R&D-projecten, de ondersteuningsdoelstellingen bij de groene sectoren en de verspreidingsdoelstellingen van de groene technologieën binnen het economische weefsel;
- ▶ **Elk ingediend project zal geëvalueerd worden** voor wat de impact betreft op het vlak van duurzame ontwikkeling, op basis van een referentie waarbij de drie volgende doeleinden geëvalueerd zullen worden:

DOELEINDEN DUURZAME ONTWIKKELING	ANALYSE BIJDRAGE DOELEINDE			
	+	=	-	?
Draagt het project op een algemene manier bij tot de volgende elementen (de voorbeelden zijn indicatief en moeten niet apart beoordeeld worden) ?				
1. Klimaatverandering en -bescherming				
▶ Beheren van het energieverbruik en de vraag naar energie ▶ Bevorderen van hernieuwbare energie ▶ Inperken van de stadsuitbreiding, die verkeer				

genereert ▶ Rekening houden met de milieu-impact ▶ Verminderen van de broeikasgassen bij gebouwen (bouw, tertiaire) ▶ Verminderen van andere milieuonvriendelijke stoffen				
2. Behoud van de biodiversiteit, leefmilieu- en bronbeheer				
▶ Beheren van de ruimte gebruikt door stedelijke zones en voorzieningen ▶ Behouden van de diversiteit van de ecologische leefmilieus en landschappen ▶ Verbeteren van het ecologische weefsel ▶ Strijden tegen milieuvervuiling ▶ Rationeel beheren van natuurlijke bronnen ▶ Opwaarderen van het erfgoed zodat iedereen toegang krijgt tot een kwaliteitsvol leefmilieu				
3. Verantwoorde productie- en consumptiemethodes				
▶ Verbeteren van de maatschappelijke en milieugerelateerde kwaliteit van de productie ▶ Verminderen van afval bij de bron ▶ Gebruiken van ecolabels en milieucertificering ▶ Uitwerken van een verantwoord aankoopbeleid				

- ▶ **De Beheersautoriteit zal tot slot instaan voor de controle op de milieu-impact van het Programma**, door de indicatoren i.v.m. de milieu-impact op te volgen en door in het evaluatieplan halverwege de beoordeling van de milieu-impact van het Programma op te nemen ten opzichte van de evolutie van de contextindicatoren van de samenwerkingszone:

INDICATOREN MILIEU-IMPACT
▶ Aantal acties waarin de bescherming van de biodiversiteit opgenomen is ▶ Aantal grensoverschrijdende acties op het vlak van het beheer van natuurlijke ruimtes ▶ Landbouwzones waarop duurzame landbouwpraktijken toegepast worden met beperking van de vervuiling (bodem, water en productie)

- ▶ Aantal geïntegreerde acties gericht op de vermindering van het energieverbruik en op de betrokken doelgroepen (bedrijven en bewoners)
- ▶ Aantal geïntegreerde acties gericht op de inperking van het verbruik en/of de vervuiling van water en op de betrokken doelgroepen (bedrijven, bewoners)
- ▶ Aantal acties die rekening houden met het behoud van het landschap
- ▶ Aantal acties gericht op educatie en sensibilisering op het vlak van milieu en de bevolking vervat in deze acties
- ▶ Aantal acties gericht op risicopreventie en bescherming van de bevolking, alsook de doelgroep vervat in deze acties/bedreigde doelgroep

Bij de uitwerking van het Programma zal de Beheersautoriteit er, in de mate van het mogelijke en in functie van de specifieke regelgeving van elke partner hieromtrent, over waken dat ervoor gezorgd wordt dat de regels op het vlak van ecologische aanbestedingen gevolgd zullen worden door de projectpartners.

4. Mise en œuvre des recommandations et suivi / *Uitwerking van de aanbevelingen en follow-up*

PI 1.b - Promotion des investissements R&I et développement des liens et des synergies entre les entreprises, les centres de recherche et les centres de formation

IP 1.b - Bevorderen van de investeringen in R&D en uitbouwen van verbanden en synergieën tussen ondernemingen, onderzoekscentra en opleidingscentra

Recommandations pour la mise en oeuvre du programme

- Impliquer le plus grand nombre d'acteurs R&D possible dans la mise en réseau
- Mettre en place des critères de sélection « environnementaux »
- Sélectionner des centres de mutualisation dont la capacité maximale d'accueil n'est pas atteinte
- Soutenir l'utilisation de transports en commun lors de la mise en oeuvre d'actions impliquant une mobilité des acteurs

Aanbevelingen voor de uitvoering van het programma

- *Zoveel mogelijk R&D-actoren betrekken bij de oprichting van het netwerk*

Suivi

- Sera réalisé via les appels à projets, diffusés le plus largement possible et via l'instruction des dossiers déposés (notamment par la mise en oeuvre de "portefeuille de projets")
- Un item spécifique sur l'impact environnemental est prévu dans la fiche projet ; par ailleurs, tout projet ayant un impact environnemental sera envoyé en instruction aux services compétents pour être analysé sur base de la grille de lecture et des indicateurs environnementaux développés au point 8.1. du programme de coopération
- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.
- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.

Follow-up

- *Wordt gerealiseerd via de projectoproepen die op een zo groot mogelijke schaal worden verspreid, en via de instructie van de ingediende projecten (in het bijzonder door de uitvoering van de*

▪ <i>Milieuselectiecriteria' toepassen</i> ▪ <i>Voor de bundeling die plaatsen selecteren waarvan de maximale opvangcapaciteit nog niet bereikt is</i> ▪ <i>Het gebruik van het openbaar vervoer ondersteunen bij de toepassing van acties die mobiliteit van de actoren vragen</i>	<i>'projectenportefeuille')</i> ▪ <i>Er komt een speciaal item over de milieu-impact in de projectfiche; bovendien zal elk project met een milieu-impact ter instructie naar de bevoegde diensten worden gestuurd zodat het op basis van het schema en de milieu-indicatoren uit punt 8.1 van het OP kan worden geanalyseerd</i> ▪ <i>Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.</i> ▪ <i>Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.</i>

PI 3.a - Promotion de l'esprit d'entreprise, en particulier en facilitant l'exploitation économique des nouvelles idées et en stimulant la création de nouvelles entreprises

IP 3.a - Bevorderen van de ondernemerszin, in het bijzonder door de economische exploitatie van nieuwe ideeën te stimuleren en de opzet van nieuwe bedrijven specifiek via bedrijventra

Recommandations pour la mise en oeuvre du programme ▪ Favoriser les pratiques plus respectueuses de l'environnement lors de la création d'entreprises par un accès facilité à un service d'informations et de conseils en matière d'environnement ainsi que de critères de sélection ou une aide financière bonifiée ▪ Différencier le soutien aux entreprises en fonction de l'impact environnemental de leurs activités ou de la nature de leurs investissements	Suivi ▪ Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets. Par ailleurs, tout projet ayant un impact environnemental sera envoyé en instruction aux services compétents pour être analysé sur base de la grille de lecture et des indicateurs environnementaux développés au point 8.1. du programme de coopération. Par contre, le programme de coopération prévoit déjà des taux d'intervention différenciés selon la nature des projets déposés (portefeuille de projets, projets, micro-projets). Introduire une notion de taux d'intervention différencié supplémentaire en fonction de l'impact environnemental du projet est donc peu praticable

▪ Soutenir l'utilisation de transports en commun lors de la mise en oeuvre d'actions impliquant une mobilité des acteurs dans le cadre d'une réflexion globale sur la mobilité	techniquement. ▪ Le programme de coopération prévoit déjà des taux d'intervention différenciés selon la nature des projets déposés (portefeuille de projets, projets, micro-projets). Introduire une notion de taux d'intervention différencié en fonction de la nature du projet est donc peu praticable techniquement. ▪ Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.

Aanbevelingen voor de uitvoering van het programma ▪ <i>Milieuvriendelijkere praktijken stimuleren bij de oprichting van bedrijven door een gemakkelijkere toegang tot een informatie- en adviesdienst op het gebied van het milieu en selectiecriteria of een financiële hulp in de vorm van een bonus</i> ▪ <i>De steun aan bedrijven bepalen op basis van de milieu-impact van hun activiteiten of de aard van hun investeringen</i> ▪ <i>Het gebruik van het openbaar vervoer ondersteunen bij de toepassing van acties die mobiliteit van de actoren vragen in het kader van een algemene overdenking van de mobiliteit</i>	Follow-up ▪ <i>Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten. Bovendien zal elk project met een milieu-impact ter instructie naar de bevoegde diensten worden gestuurd zodat het op basis van het schema en de milieu-indicatoren uit punt 8.1 van het OP kan worden geanalyseerd. In het OP variëren de steunpercentages echter al naar gelang de aard van de ingediende projecten (projectenportefeuille, projecten, micro-projecten). Het differentiëren van het steunpercentage naar gelang de aard van het project is dus technisch niet haalbaar.</i> ▪ <i>In het OP variëren de steunpercentages al naar gelang de aard van de ingediende projecten (projectenportefeuille, projecten, micro-projecten). Het differentiëren van de steunpercentages naar gelang de aard van het project is dus technisch niet haalbaar.</i> ▪ <i>Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.</i>

PI 3.d - Renforcement du potentiel de croissance des PME sur les marchés régionaux, nationaux et internationaux, ainsi que leur capacité à innover

IP 3.d - Versterken van het groeipotentieel van de kmo's op de regionale, nationale en internationale markten ontwikkelen evenals hun innovatievermogen

Recommandations pour la mise en oeuvre du programme

- Différencier le soutien aux entreprises en fonction de l'impact environnemental de leurs activités ou de la nature de leurs investissements

- Soutenir la mise en place d'une logistique transfrontalière durable à destination des PME

Aanbevelingen voor de uitvoering van het programma

- *De steun aan bedrijven bepalen op basis van de milieu-impact van hun activiteiten of de aard van hun investeringen*

- *De oprichting van een duurzame grensoverschrijdende logistieke dienst ondersteunen voor de KMO's*

Suivi

- Le programme de coopération prévoit déjà des taux d'intervention différenciés selon la nature des projets déposés (portefeuille de projets, projets, micro-projets). Introduire une notion de taux d'intervention différencié supplémentaire en fonction de l'impact environnemental du projet est donc peu praticable techniquement.

- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.

Follow-up

- *In het OP variëren de steunpercentages al naar gelang de aard van de ingediende projecten (projectenportefeuille, projecten, micro-projecten). Het differentiëren van het steunpercentage naar gelang de aard van het project is dus technisch niet haalbaar.*

- *Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.*

PI 6.c - Conservation, protection, promotion et développement du patrimoine naturel et culturel

IP 6.c - Het natuurlijke en culturele erfgoed behouden, beschermen, promoten en ontwikkelen

Recommandations pour la mise en oeuvre du programme

- Favoriser les activités touristiques respectueuses de l'environnement (activités éco-touristiques, démarches de tourisme durable, alternatives au transport routier, etc.)
- Evaluer l'impact ex ante des projets touristiques sur l'environnement

Aanbevelingen voor de uitvoering van het programma

- *Milieuvriendelijke toeristische activiteit stimuleren (ecotoeristische activiteiten, initiatieven op het gebied van duurzaam toerisme, alternatieven voor wegvervoer, enz.)*
- *De ex ante impact van de toeristische projecten op het milieu evalueren*

Suivi

- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.
- Un item spécifique sur l'impact environnemental est prévu dans la fiche projet ; par ailleurs, tout projet ayant un impact environnemental sera envoyé en instruction aux services compétents pour être analysé sur base de la grille de lecture et des indicateurs environnementaux développés au point 8.1. du programme de coopération

Follow-up

- *Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.*
- *Er komt een speciaal item over de milieu-impact in de projectfiche; bovendien zal elk project met een milieu-impact ter instructie naar de bevoegde diensten worden gestuurd zodat het op basis van het schema en de milieu-indicatoren uit punt 8.1 van het OP kan worden geanalyseerd.*

PI 6.d - Protection et restauration de la biodiversité, protection et restauration des sols et promotion des services liés aux écosystèmes, y compris NATURA 2000 et les infrastructures vertes

IP 6.d - Biodiversiteit beschermen en herstellen, bodems beschermen en herstellen en diensten met betrekking tot ecosystemen promoten, waaronder NATURA 2000 en groene infrastructuur

Recommandations pour la mise en oeuvre du programme

- Eviter la création de nouveaux outils réglementaires et développer les synergies avec les programmes existants
- Constituer des comités de gestion transfrontaliers
- Concentrer les actions liées à la biodiversité sur les corridors écologiques

Aanbevelingen voor de uitvoering van het programma

- *De creatie van nieuwe regelgevende instrumenten vermijden en synergieën met de bestaande programma's ontwikkelen*
- *Grensoverschrijdende beheercomités oprichten*
- *De acties in verband met de biodiversiteit op de ecologische corridors concentreren*

Suivi

- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.
- La possibilité de déposer des portefeuilles de projets territoriaux ou thématiques répond à cette logique d'intervention permettant la mise en oeuvre d'actions intégrées de gestion durable du territoire transfrontalier.
- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.

Follow-up

- *Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.*
- *De mogelijkheid om territoriale of thematische projectenportefeuilles in te dienen sluit aan bij deze interventie.*
- *Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.*

PI 5.b - Promotion des investissements destinés à prendre en compte des risques spécifiques, garantie d'une résilience aux catastrophes et développement de systèmes de gestion des situations de catastrophe

IP 5.b - Investeringsen promoten om het hoofd te bieden aan specifieke risico's, de capaciteit tot herstel na rampen waarborgen en systemen ontwikkelen voor rampenbeheersing

Recommandations pour la mise en oeuvre du programme

- Privilégier la protection et la restauration d'éléments naturels dans la lutte contre les inondations
- Dans le cas de recours aux digues ou autres éléments techniques dans la lutte contre les inondations, respecter les principes d'une gestion côtière rationalisée et durable et choisir des techniques de construction respectueuses de l'environnement

Suivi

- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.
- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.

Aanbevelingen voor de uitvoering van het programma

- *De voorkeur geven aan de bescherming en het herstel van natuurlijke elementen bij de strijd tegen overstromingen*
- *Wanneer een beroep wordt gedaan op dijken of andere technische elementen bij de bestrijding van overstromingen, moeten de principes voor een optimaal en duurzaam kustbeheer in aanmerking worden genomen en moet voor milieuvriendelijke constructietechnieken worden gekozen*

Follow-up

- *Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.*
- *Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.*

PI 9.a - Investissement dans des infrastructures sociales et sanitaires contribuant au développement local, réduisant les inégalités en termes de statut sanitaire et soutenant l'inclusion sociale

IP 9.a - Investeren in sociale en gezondheidsgerelateerde infrastructuur die bijdraagt tot lokale ontwikkeling, ongelijkheden in termen van gezondheidsstatus afbouwt en sociale inclusie bevordert

Recommandations pour la mise en oeuvre du programme

- Raisonner le choix de la mutualisation des équipements sanitaires en fonction de la demande
- Sélectionner des lieux de mutualisation dont la capacité d'accueil n'est pas atteinte
- Soutenir l'utilisation de transports en commun dans le cadre d'une réflexion globale sur la mobilité lors de la mise en oeuvre d'actions impliquant une mobilité des acteurs

Aanbevelingen voor de uitvoering van het programma

- *Nadenken over de bundeling van de sanitaire uitrustingen naargelang van de vraag*
- *Voor de bundeling die plaatsen uitkiezen waarvan de opvangcapaciteit niet bereikt is*
- *Het gebruik van het openbaar vervoer ondersteunen in het kader van een algemene overdenking van de mobiliteit bij de toepassing van acties die mobiliteit van de actoren vragen*

Suivi

- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.
- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.
- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.

Follow-up

- *Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.*
- *Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.*
- *Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.*

PI 9.b - Aide à la revitalisation physique et économique des communautés urbaines et rurales défavorisées
IP 9.b - De achtergestelde stedelijke en rurale gemeenschappen helpen bij hun fysieke en economische heropleving

Recommandations pour la mise en oeuvre du programme

- Raisonner le choix des actions liées à la mobilité en fonction de la demande
- Soutenir l'utilisation de transports en commun dans le cadre d'une réflexion globale sur la mobilité

Aanbevelingen voor de uitvoering van het programma

- *De keuze van acties in verband met de mobiliteit in functie van de vraag bekijken*
- *Het gebruik van het openbaar vervoer als onderdeel van een algemene bezinning over mobiliteit ondersteunen*

Suivi

- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.
- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.

Follow-up

- *Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.*
- *Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.*

PT : Intégration des marchés de l'emploi transfrontaliers, incluant la mobilité, l'information et les services de conseil sur les initiatives locales conjointes liées à l'emploi et les formations conjointes

TP: Bevorderen van de grensoverschrijdende tewerkstelling en mobiliteit. Integreren van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt, met inbegrip van mobiliteit, informatie en advies rond gemeenschappelijke lokale initiatieven op het vlak van tewerkstelling en vorming

Recommandations pour la mise en oeuvre du programme

- Soutenir l'utilisation de transports en commun dans le cadre d'une réflexion globale sur la mobilité lors de la mise en oeuvre d'actions impliquant une mobilité des acteurs
- Mettre en place des critères de sélection « environnementaux »

Suivi

- Recommandation qui fera l'objet d'une attention spécifique lors de l'instruction des projets.
- Un item spécifique sur l'impact environnemental est prévu dans la fiche projet ; par ailleurs, tout projet ayant un impact environnemental sera envoyé en instruction aux services

Aanbevelingen voor de uitvoering van het programma

- *Het gebruik van het openbaar vervoer ondersteunen in het kader van een algemene overdenking van de mobiliteit bij de toepassing van acties die mobiliteit van de actoren vragen*
- *“Ecologische” selectiecriteria invoeren*

compétents pour être analysé sur base de la grille de lecture et des indicateurs environnementaux développés au point 8.1. du programme de coopération

Follow-up

- *Aanbeveling waaraan bijzondere aandacht zal worden besteed bij de instructie van de projecten.*
- *Er komt een speciaal item over de milieu-impact in de projectfiche; bovendien zal elk project met een milieu-impact ter instructie naar de bevoegde diensten worden gestuurd zodat het op basis van het schema en de milieu-indicatoren uit punt 8.1 van het OP kan worden geanalyseerd.*